

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/187
Toplantı Tarihi/Sayısı : 20.9.2022/17
Karar Numarası : 2022/626
Başvuran : O. A.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, terör örgütü üyeliğinden cezaevinde bulunan başvurana görüntülü görüşme imkanı sağlanmadığı konusuna ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran O. A. tarafından gönderilen ve Kurumumuzca 17.02.2022 tarih ve ... sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde; başvuran, kapatılan ... Ağır Ceza Mahkemesinde örgütlü suçlar kapsamında yargılandığını, yargılandığı mahkemede iddianameyi hazırlayan savcının ve hüküm tesis eden tüm mahkeme heyetinin terör örgütü üyeliğinden meslekten ihraç edildiğini; cezaevinde kaldığı 11 yıllık süre zarfında işçi koşusunda kesintisiz çalıştığını, etkinliklere ve konferanslara katılarak zamanını en iyi şekilde değerlendirmeye çalıştığını, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katıldığını, kurumun işleyişine ve kanunlara uygun bir şekilde davranarak hiçbir zaman iyi halini bozmadığını, görüntülü görüşme hakkı elde edebilmek için gerekli bütün tutum ve davranışları sergilediğini, ancak örgüte üye olma suçundan yargılandığı için görüntülü görüşme imkânının sunulmadığını ve bu durumun psikolojisini kötü etkilediğini, dolayısıyla ailesinin ve kendisinin yaşadığı mağduriyetin giderilmesini, kendisine ailesiyle görüntülü görüşme imkânının sunulmasını talep etmektedir.

3. Başvuranın iddialarıyla ilgili olarak 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca başvuru dilekçesi 18.03.2022 tarihli ve ... sayılı yazımız ile Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne gönderilerek iddiaların değerlendirilmesi ve yapılan işlemler hususunda Kurumumuza bilgi ve belge verilmesi talep edilmiştir. Muhatap Kurum, 30.03.2022 tarihli ve ... sayılı yazı ile görüşünü sunmuştur.

4. Söz Konusu cevabi yazıda Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü özetle; başvuranın iddialarıyla ilgili yapılan araştırmada hükümlünün Ceza İnfaz Kurumunda "çıkar amaçlı örgüt üyeliği" suçundan cezasını infaz ettiğini, dolayısıyla başvurana Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 74'üncü maddesinin (ğ) bendi uyarınca işlem yapıldığını belirtmiştir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca muhataptan alınan yazılı görüş, ... sayılı yazımız ile başvurana iletilmiş ancak başvuran muhatabın görüşüne cevap vermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Anayasa'nın 13'üncü maddesine göre; "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca

Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağılı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

7. Anayasa'nın 20'nci maddesinde; *“Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.”* hükmü yer almaktadır.

8. Anayasa'nın 40'ıncı maddesi *“Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. (Ek fıkra: 3/10/2001- 4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.”* şeklindedir.

9. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

10. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *“Ön incelemenin yapılması”* başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, *“inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması”* gerekmektedir.

11. Mezkûr Yönetmelik'in *“Gerekçeli kabul edilmezlik kararı”* başlıklı 67'nci maddesine göre; *“Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenen bilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 2.Genel Rapor, Hapsedilme, para.44.*).

14. Somut olayda başvuran, bulunduğu infaz kurumunda iyi halli bir şekilde cezasını infaz ettiğini, bütün sosyal aktivitelere katılım sağladığını, kurumun işleyişini riske atacak herhangi bir girişimin içerisinde olmamasına rağmen görüntülü görüşme hakkından yararlanamadığını iddia etmiş; muhatap Kurum ise mevzuata uygun hareket ettiklerini ve başvuranın görüntülü görüşme hakkından yararlanamamasının *“çıkar amaçlı örgüt üyeliği”* suçundan mahkum edilmesinden kaynaklandığını belirtmiştir.

15. Anayasa'nın 19'uncu maddesi gereğince hükümlü ve tutukluların haberleşme hürriyeti ve aile hayatına saygı hakkının sınırlanması, hukuka uygun olarak ceza infaz kurumunda tutulmanın kaçınılmaz ve doğal bir sonucudur. Öte yandan hükümlü ve tutukluların aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı, ceza infaz kurumu

idaresinin hükümlü ve tutukluların ailesi ve yakınlarıyla temasını devam ettirecek önlemleri almasını zorunlu kılmaktadır (*Mehmet Zahit Şahin, B. No: 2013/4708, 20/4/2016, § 36*).

16. Bununla beraber bu yükümlülük yerine getirilirken ceza infaz kurumunda tutulmanın kaçınılmaz ve doğal sonuçlarının gözetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi ile özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı arasında adil bir denge sağlanmalıdır (*Mehmet Zahit Şahin, § 37*).

17. Telefon görüşmeleri konusunda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8'inci maddesi, özellikle yazılı yazışmalar için yeterli olanaklar varsa, kendi başına böyle bir hakkı güvence altına almaz. Bununla birlikte, telefon tesisleri kullanılabilir duruma getirilirse, yine, olağan ve makul mahkumiyet gereklilikleri göz önünde bulundurularak, ayrıca kısıtlamalara tabi olabilirler (*A.B./Hollanda, 2002, §§ 92-93; Davison/Birleşik Krallık (k.k.), 2010; Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye, 2014, § 36*). Ancak, bu tür kısıtlamalar 8'inci maddenin ikinci fıkrasının gerekliliklerini karşılamalıdır. Bununla birlikte telefona erişime izin verildiği durumda, cezaevi yaşamının olağan ve makul koşulları göz önünde tutulduğunda, örneğin tesislerin diğer mahpuslarla paylaşılması ihtiyacı ve düzenin korunması ve suçun önlenmesi gerekliliğinin ışığında, bu erişim meşru sınırlamalara tâbi olabilir (*A.B./Hollanda, § 93; Coşcodar/Romanya (kar.), § 30*).

18. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin (ğ) bendinde; "*Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir.*" hükmü yer almaktadır. Somut olayda başvuranın, çıkar amaçlı örgüt üyeliği suçundan hüküm giydiği, içinde bulunduğu suç grubu itibarıyla görüntülü görüşme hakkından yararlanabilmesinin söz konusu Yönetmelik maddesi uyarınca İdare ve Gözlem Kurulunun değerlendirmesine bağlı olduğu, İdare ve Gözlem Kurulunun başvuran hakkında yaptığı değerlendirmenin mevzuat kapsamında kaldığı, dolayısıyla başvuran tarafından görüntülü görüşme haklarından faydalandırılmadığı yönündeki iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmektedir.

19. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*" Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 20.09.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aليşan TIRYAKI

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye